

Інтер, 2003. – 544 с.

5. Бахрах Д. Н. Административная ответственность граждан в СССР: учеб. пособие / Д. Н. Бахрах. – Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1989. – 201 с.

6. Адміністративне право України : [посіб. для підготов. до іспитів] / Г. Г. Забарний, Р. А. Калюжний, О. В. Терещук, В. К. Шкарупа. – К. : Вид. Паливода А. В., 2001. – 194 с.

Кагадій М.І.

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
завідувач кафедри господарського права
(Київський національний університет технологій та дизайну)

ДИХОТОМІЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

*«Істинна рівність
громадян полягає в тому,
щоб всі вони однаково були
підпорядковані законам»
(Ж.Д'Аламбер)*

Не просто мною підібраний вищевказаний афоризм, який так повно відображає ситуацію із дією законів в Україні та необхідністю проведення конституційної реформи. Сьогодні поняття реформи в Україні застосовується дуже часто там де треба і де ні. На цьому поняття створюються політичні гасла, передвибірчі програми і багато ще чого, але ні точного змісту даного феномену ні його умов, мети чи перебігу мало хто може зрозуміти. Спробуємо це зробити в межах цієї роботи.

Отже, разом із створенням української незалежної держави, суспільство та влада зрозуміли необхідність створення Конституції України. Цьому передувало створення Конституційного договору між Президентом України та Верховною Радою України, потім ще тривала робота над проектами конституції. І нарешті, 28 червня 1996 року українці отримали таку конституцію. І з цього часу законотворці почали говорити про зміни до конституції, про реформування влади і взагалі про реформування конституції України. Далі пригадаємо зміни конституції 2004, 2010 року і ось 2015 і знову про конституційну реформу. Треба сказати, що такі зміни знаходили початок, або скоріше розмови про них починалися із приходу до влади нового президента. Якось дивно виходить, що кожен президент та його команда прагнуть

переписати під себе Основний закон держави.

Історичні передумови розвитку конституційного процесу в Україні сягають часів Київської Русі, й біля його витоків – збірка стародавнього українського права «Руська Правда», а також відомі науковому світові пізніші історичні пам'ятки правової культури України – «Литовські статuti», акти періоду козацької держави Богдана Хмельницького «Березневі статті» (інші назви – «Статті Богдана Хмельницького», «Березневі статті Богдана Хмельницького», «Статті війська Запорозького»), «Пакти і Конституції прав і вольностей Війська Запорозького», укладені гетьманом Війська Запорозького Пилипом Орликом, Конституція Української Народної Республіки, радянські конституції України.

Конституційний процес в Україні після набуття нею незалежності, як зазначає В. Погорілко, умовно поділяється на три основні періоди, кожному з яких властиві свої особливості та специфіка:

– перший період (1991–1996 рр.) позначився здобуттям Україною незалежності, процесом підготовки проекту Конституції та прийняттям Конституції України 28 червня 1996 року;

– другий період (1996–2004 рр.) був, так би мовити, періодом реалізації Конституції України;

– третій період (почався у 2004 році та триває донині) позначений початком процесу внесення змін та доповнень до Конституції України (конституційної реформи) [1, с. 58].

На мій погляд, сьогодні ми маємо початок, четвертого етапу конституційної реформи, про що свідчить зміни у регулюванні та структурі правоохоронних та судових органів, створення нових органів таких як Антикорупційне бюро, Державне бюро розслідувань, реорганізація суддівського корпусу, відбуваються зміни у відносинах органів державної влади та органів місцевого самоврядування, щодо питань децентралізації влади, змінено виборчу систему та виборче законодавство в Україні і т.ін. Але кроки з проведення змін на краще досить повільні та і ще потрібно зробити дуже багато.

Розглянемо основні, на мій погляд, необхідні кроки реформ в українському суспільстві.

Почнемо з найглобальніших моментів, розмежування компетенції між органами влади. Для правового та належного юридичного рівня проведення реформ із можливим отриманням позитивного результату, необхідно виробити конструктивні, чіткі та розумні пропозиції щодо змін, провести обговорення у розумні строки, прийняти відповідні нормативно-правові акти, які їх міститимуть провести організаційно-управлінські дії

по їх реалізації і вже потім чекати результатів. Так, професор конституційного права, член Венеціанської комісії С. Бартоль зазначає, що «комісія завжди наголошувала на необхідності створення репрезентативної системи влади, яка ґрунтувалася б на чіткому розподілі функцій та відповідальності органів. Розподіл влади є найкращим рішенням, але запровадження цього принципу може мати різний вплив залежно від політичного вибору влади. Є два різні розподіли влади: вертикальний (між законодавчою, виконавчою та судовою гілками) та горизонтальний (між державою та органами місцевого самоврядування). Дуже важливо запровадити обидва, адже за умов відсутності горизонтального розподілу, підтримуваний парламентом уряд загрожує концентрацією всіх важелів впливу в руках виконавчої влади» [3].

Реформування судової системи необхідне з початку, тобто чіткість та виваженість правил обрання чи призначення суддею і, суворе дотримання норм закону, питання відповідальності судді і відповідний його соціальний захист.

«У реформуванні правосуддя, – наголошує М. Козюбра, – я почав би із питання щодо системи судів загальної юрисдикції, яка існує сьогодні в Україні. Не тільки на мою думку, а й на думку зарубіжних експертів, зокрема Венеціанської комісії, вона є надмірно складною. Я б сказав навіть екотичною, тому що поєднання в одному судовому органі, який іменується Вищим спеціалізованим судом, кримінальних і цивільних справ, а також існування господарських судів як самостійної ланки судової системи не відповідає сучасним європейським стандартам. Я не кажу вже про те, що система, яка сьогодні запроваджена, не виправдала тих надій, які на неї поклалися. Її обговорювали свого часу на Національній комісії з розвитку демократії та верховенства права, де було наведено аргументи за, і на перший погляд вагомі, щодо необхідності більшого професіоналізму, незалежності суддів» [3].

Р. Куйбіда вважає, що внаслідок конституційної реформи «прокуратура мала б фактично вийти із системи захисту прав людини. Щодо нагляду за дотриманням законів, то це має бути функцією місцевих державних адміністрацій, а не прокуратури. Фактично функції прокуратури повинні зосередитись у сфері кримінальної юстиції. Власне це те, що допомагає здійснювати правосуддя, функції судової гілки влади, тому в рамках розділу про правосуддя, відштовхуючись від функції обвинувачення і від функції захисту, ми запропонували передбачити дві окремі статті, які містили б згадку про службу державного обвинувачення і про адвокатуру» [4].

Це деякі із напрямів реформ, які необхідно провести в нашій

державі, але одне можна сказати точно, всі зміни, які проводить влада повинна сприйматись суспільством і проведення таких змін повинно бути якісним, не для окремо взятої групи людей, а для більшості суспільства.

1. Резолюція № 1862 (2012) Парламентської асамблеї Ради Європи «Функціонування демократичних інститутів в Україні» від 26 січня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_a57

3. Бартоль С. Внесені до Конституції зміни передбачали створення жадливого монстра – «корпорації більшості» / С. Бартоль // Витяги з виступів доповідачів на Громадському форумі «Конституційна реформа: погляд громадянського суспільства» (Одеса, 16-18 лютого 2007 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://parlament.org.ua/upload/docs/Vytyagy.doc.pdf>

3. Козюбра М. Парламентська форма правління ефективна тоді, коли в державі є традиції, ідеологічні партії, розвинена судова влада тощо. За відсутності цих умов вона вироджується в міністеріалізм – коли панує не парламент, а уряд / М. Козюбра // Витяги з виступів доповідачів на Громадському форумі «Конституційна реформа: погляд громадянського суспільства» (Одеса, 16-18 лютого 2007 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://parlament.org.ua/upload/docs/Vytyagy.doc.pdf>

4. Актуальні проблеми конституційного права: підручник. / за заг.ред.проф. Олійника А.Ю. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 554с.

5. <http://justice.org.ua/diyalnist/podiji-fakti-komentari/yakoyu-maebuti-konstitutsijna-reforma-v-ukrajini>.

Карп'юк М.В.

викладач кафедри теорії та історії держави і права
(Львівський державний університет внутрішніх справ)

ПОНЯТТЯ НАСИЛЬСТВА У ДОКТРИНІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

В юридичній науці, зокрема при дослідженні кримінального права, насильство визначалося як «*vis compulsiva*» (сила примусу) та «*vis absoluta*» (сила абсолютна). Насильство можна розглядати як із погляду людини, яка його зазнала, так і з позиції особи, яка його застосувала. В теорії польського кримінального права цю проблему